

Jongeren

Aan het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en het Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap
t.a.v. minister W. Koolmees, staatssecretaris Van Ark en minister Van Engelshoven

Datum 28 april 2020

Onderwerp Gevolgen coronacrisis ongekend voor jongeren

Geachte heer Koolmees, mevrouw Van Ark en mevrouw Van Engelshoven,

De gevolgen van de coronacrisis zijn ongekend voor de sociaaleconomische positie van studenten en jongeren op de arbeidsmarkt. Ondanks de gunstige economische ontwikkelingen in de afgelopen jaren hebben jongeren hiervan te weinig geprofiteerd en is daarentegen het vooruitzicht van deze generatie jongeren op het opbouwen van een zelfstandig bestaan verslechterd. Op uw verzoek bracht de Sociaal-Economische Raad (SER) in 2019 de verkenning 'Hoge verwachtingen' uit naar de ontplooiingskansen van jongeren in Nederland. De conclusie van de verkenning was glashelder: het opbouwen van een zelfstandig bestaan voor jongeren verloopt trager dan voorheen. In afwachting van een vast inkomen stellen velen het kopen van hun eerste huis en het starten van een gezin uit. CNV Jongeren, VCP Young Professionals en FNV Young & United hebben zeer grote zorgen dat deze crisis het opbouwen van een zelfstandig bestaan nog verder onder druk zet en meerjarig het perspectief op een goede toekomst zal verslechteren.

Ondersteun jongeren op de arbeidsmarkt die tussen wal en schip vallen

Jongeren worden enorm hard geraakt door de coronacrisis. Veel jongeren werken via contracten voor bepaalde tijd, 0-urencontracten of via uitzendcontracten. Doordat het werk in veel sectoren stil is komen te liggen of is verminderd, zijn met name jongeren die veelal op flexcontracten werken de dupe. Ondanks dat de NOW-regeling ook van toepassing is op flexcontracten, is te zien dat flexcontracten massaal worden beëindigd of werknemers met een 0-urencontract niet meer worden opgeroepen. Uit de eerste cijfers van het UWV blijkt een sterke stijging van het aantal WW-uitkeringen, met name onder jongeren. Veel jongeren zullen vanwege het arbeidsverleden enkel recht hebben op een kortdurende WW-uitkering van drie maanden of zelfs helemaal niet in aanmerking komen omdat zij net zijn gestart op de arbeidsmarkt. Gemeenten hebben de ruimte om in de periode 1 maart tot 1 juni 2020 af te wijken van de verplichte zoektermijn van vier weken voor jongeren. Het is maar zeer de vraag of gemeenten ook daadwerkelijk op grote schaal de regels voor jongeren zullen versoepelen. Bovendien geldt er een vermogens- en partnertoets. De maatregelen die nu door het kabinet genomen zijn is onvoldoende om jongeren te beschermen. Het socialezekerheidsstelsel biedt in veel gevallen geen bescherming. VCP Young Professionals, CNV Jongeren en FNV Young &

United pleiten dan ook voor steun vanuit het kabinet voor jongeren die door de coronacrisis tussen wal en schip vallen. Daarbij roepen wij op de voorstellen van de Stichting van de Arbeid voor een corona-vangnet om inkomensbescherming te bieden over te nemen. Door de jongerenbonden wordt dit ondersteund.

Studenten zijn vergeten groep in aanpak coronacrisis

Naast jonge werkenden worden ook studenten hard geraakt door de coronacrisis. CNV Jongeren, VCP Young Professionals en FNV Young & United hebben sinds de uitbraak van de coronacrisis veel schrijnende berichten van studenten ontvangen die door plotseling verlies van inkomen in financiële problemen zijn gekomen. De vaste lasten, zoals het doen van boodschappen, het betalen van de huur, zorgverzekering en het collegegeld, lopen gewoon door en er is beperkt aanbod van werk voor studenten waardoor de financiële druk op studenten snel toeneemt. De oplossing voor dit probleem is niet aanmoedigen om meer geld te lenen, maar om gerichte maatregelen te nemen om tegemoet te komen aan de kwetsbare financiële positie van studenten. CNV Jongeren, VCP Young Professionals en FNV Young & United pleiten voor inkomensondersteuning voor zowel thuis- als uitwonende studenten die hun inkomen zijn kwijtgeraakt door het wegvallen van hun (bij)baan vanwege de coronacrisis.

Daarnaast maken wij ons zorgen over de hoge kosten van de studievertraging voor studenten. Een jaar langer studeren betekent extra collegegeld betalen, extra lenen en later beginnen aan een baan. Volgens de cijfers van het NIBUD komen de kosten voor een student al snel neer op zo'n 1.217,50 euro per maand. CNV Jongeren, VCP Young Professionals en FNV Young & United pleiten in dit kader om het collegegeld te korten als zij vertraging hebben opgelopen door de coronacrisis. In dit geval gaat het om studenten die vertraging hebben opgelopen omdat bijvoorbeeld onderwijs is uitgevallen, stages niet kunnen worden afgerond, studenten ziek zijn geworden of omdat zij zich als mantelzorger hebben moeten inzetten voor familie of vrienden. Deze compensatie kan door het bestaande profileringsfonds te verbreden zodat studenten aanspraak kunnen maken op een tegemoetkoming in de collegekosten. Om dit goed te kunnen doen dient de overheid onderwijsinstellingen tegemoet te komen in de kosten voor dit profileringsfonds. Op basis van signalen die wij ontvangen blijkt dat onderwijsinstellingen op dit moment nog terughoudend zijn in het informeren van studenten over hun rechten met betrekking tot het profileringsfonds.

Extra begeleiding nodig voor mensen met een arbeidsbeperking

In het bijzonder maken VCP Young Professionals, CNV Jongeren en FNV Young & United zich zorgen over jongeren met een arbeidsbeperking die al een kwetsbare positie hebben op de arbeidsmarkt. In het kader van de Banenafpraak worden arbeidsplekken gerealiseerd voor onder andere jongeren met een arbeidsbeperking. Deze jongeren zijn in veel gevallen op proef geplaatst en hebben vaak een flexcontract. Voorkomen moet worden dat deze kwetsbare groep uitvalt. Een baan is immers een belangrijke houvast in een tijd waarin stress, angst en onzekerheid is toegeslagen. Ook betekent uitval dat een belangrijk fundament wegvalt voor bestaanszekerheid en dat structuren wegvallen waardoor er een extra beroep wordt gedaan op zorg. De weg van thuis naar arbeid bestaat uit een lang traject en een zeer intensief begeleidingsproces. Jongeren met een arbeidsbeperking hebben daarom zowel tijdens als na de coronacrisis extra aandacht en begeleiding nodig om uitval te voorkomen en te zorgen dat er geen afstand ontstaat tussen hen en de arbeidsmarkt. Daarnaast moet er gezocht worden naar manieren waarop mensen met een fysieke beperking - die kwetsbaar zijn voor het coronavirus - toch mee kunnen blijven doen op de arbeidsmarkt. Dit is van cruciaal belang gezien het coronavirus zich voor een langere periode deel zal uitmaken van onze samenleving.

Voorkom onbetaald werken aan promotieonderzoek

Ook veel onderzoekers met tijdelijke contracten komen in de knel door de coronacrisis. Dat geldt in het bijzonder voor promovendi. Door het coronavirus ligt op dit moment veel onderzoek stil, waardoor promovendi vertraging oplopen. Voor veel promovendi wordt het nu lastig om het onderzoek binnen de contractduur af te ronden. Om te voorkomen dat promovendi onbetaald na afloop van hun contract door moeten werken aan hun promotie, pleiten wij voor verlenging van het promotietraject voor promovendi die vertraging oplopen. Met een bijdrage van de overheid kan de uitloop van onderzoek worden gefinancierd.

Nieuwe aanpak jeugdwerkloosheid hard nodig

VCP Young Professionals, CNV Jongeren en FNV Young & United maken zich ook grote zorgen over de positie van jongeren op de langere termijn. In een recessie is het een stuk lastiger om werk te vinden en te behouden. Dit heeft negatieve gevolgen voor de ontwikkeling, werkervaring, loonontwikkeling en levert stressvolle situaties op. De toekomst is onzeker voor jongeren, terwijl in de verkenning van het SER-Jongerenplatform 'Hoge verwachtingen' al te zien was dat mijlpalen werden uitgesteld vanwege toenemende onzekerheid. De gevolgen van de coronacrisis zal daar nog een schep bovenop doen. Ondanks alle inspanningen van het kabinet om zoveel mogelijk banen en bedrijven te redden blijkt uit recente arbeidsmarktgegevens van het CBS en UWV dat de jeugdwerkloosheid snel oploopt. Ondanks alle inspanningen van het kabinet om zoveel mogelijk banen en bedrijven te redden blijkt uit recente arbeidsmarktgegevens van het CBS en UWV dat de jeugdwerkloosheid snel oploopt. CNV Jongeren, VCP Young Professionals en FNV Young & United roepen minister Koolmees op geen tijd te verliezen en zo snel mogelijk een nieuwe aanpak jeugdwerkloosheid op te zetten, zodat jongeren niet buiten de boot vallen. Concreet pleiten wij voor voldoende startersbanen, het bieden van ondersteuning aan jongeren om zich goed voor te bereiden op de arbeidsmarkt en een betere informatievoorziening over de kansen op de arbeidsmarkt.

Graag gaan we op korte termijn met u in gesprek om onze brief nader aan u toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Semih Eski
Voorzitter CNV Jongeren

Sacha Heemskerk
VCP Young Professionals

Bas van Weegbergen
Voorzitter FNV Young & United

Een afschrift van deze brief is verstuurd naar de Vaste Kamercommissie voor SZW en OCW van de Tweede Kamer